

**MADANIYATLARARO INTEGRATSIYA: O‘ZBEK SAN’ATINING
XALQARO MAYDONDAGI ROLI.**

No‘monova Azizaxon Nozimjon qizi

*Andijon davlat pedagogika instituti Ijtimoiy va amaliy fanlar
fakulteti Tasviriy san‘at va muhandislik grafikasi yo‘nalishi 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekiston san‘atining xalqaro maydondagi roli va madaniyatlararo integratsiya jarayoni tahlil qilinadi. Maqolada xalq motivlari, milliy naqshlar va zamonaviy talqin orqali o‘zbek san‘atining global san‘at jarayonlariga moslashuvi ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, madaniyatlararo integratsiya o‘zbek rassomlarining ijodiy rivojlanishini rag‘batlantiradi va milliy o‘zlikni saqlash bilan birga xalqaro maydonda tan olinishga xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar: *Madaniyatlararo integratsiya, o‘zbek san‘ati, xalqaro maydon, modern talqin, milliy motivlar.*

Kirish. O‘zbekiston boy madaniy merosga ega mamlakat bo‘lib, uning san‘ati qadimiy davrlardan shakllangan xalq motivlari va milliy naqshlarni o‘z ichiga oladi. Mustaqillikdan keyingi davrda o‘zbek san‘ati global san‘at jarayonlariga integratsiyalashib, xalqaro maydonda o‘z o‘rnini mustahkamlashga intilmoqda. Madaniyatlararo integratsiya jarayoni milliy san‘atning o‘ziga xosligini saqlash bilan birga, xalqaro tajribalar, innovatsion texnologiyalar va zamonaviy pedagogik metodlarni o‘z ichiga oladi. Shu orqali o‘zbek san‘ati xalqaro ko‘rgazmalarda, biennallarda va onlayn platformalarda tan olinmoqda.

O‘zbekiston san‘ati ming yillik tarixga ega bo‘lib, qadimiy davrlardan boshlab turli madaniyatlar bilan uzviy aloqada bo‘lgan. Tarixiy manbalar va arxeologik topilmalar shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston hududi qadimgi davrlardan savdo yo‘llari va madaniy almashinuv markazi sifatida faol bo‘lgan. O‘zbek san‘ati tarixiy jihatdan turli madaniyatlar bilan muloqotda bo‘lgan.

- Samarqand va Buxoro maktablari: Temuriylar davrida o‘zbek san‘ati Fors va Arab san‘ati bilan uyg‘unlashgan.
- Miniatyura va devoriy rasmlar: Qadimiy xalq motivlari savdo yo‘llari orqali boshqa madaniyatlar bilan almashilgan.

Tarixdan kelib chiqqan bu aloqalar hozirgi kunning madaniyatlararo integratsiya jarayoniga asos bo‘lib xizmat qiladi.

Milliy motivlar O‘zbekiston san‘atining o‘ziga xosligini belgilovchi eng muhim elementlardan biridir. Ular nafaqat milliy merosni aks ettiradi, balki zamonaviy san‘at jarayonida global auditoriya bilan muloqot vositasi sifatida ham xizmat qiladi. O‘zbek san‘atining xalqaro maydondagi muvaffaqiyati milliy motivlar orqali namoyon bo‘ladi.

• Xalq naqshlari va ornamentlar: Devordagi rasmlar, keramika va mato naqshlari global auditoriya uchun yangi badiiy ifoda vositasi sifatida qiziqish uygʻotadi.

• Modern talqin: Yosh rassomlar qadimiy naqshlarni raqamli grafikada, video-instalatsiyalar va multimedia asarlarda yangicha talqin qiladi. Bu jarayon milliylikni saqlab qolgan holda global sanʼat maydonida integratsiyani taʼminlaydi.

Yosh rassomlar ustoz-shogird anʼanasi va innovatsion pedagogika yordamida xalq motivlarini modern talqin qiladi.

• Xalqaro koʻrgazmalar va festivallar: Yosh rassomlar global sanʼat tendensiyalarini oʻrganadi va oʻz asarlarida uygʻunlashtiradi.

• Interfaol metodlar va laboratoriyalar: Eksperimental va multimedia texnologiyalari yosh rassomlarga xalq motivlarini yangicha shaklda ifodalash imkonini beradi. Natijada, madaniyatlararo integratsiya yosh rassomlarning professional va ijodiy rivojlanishini ragʻbatlantiradi.

Oʻzbek sanʼati mustaqillik yillaridan soʻng nafaqat milliy merosni saqlash, balki xalqaro maydonda tan olinish va madaniyatlararo integratsiya jarayonida faol ishtirok etmoqda. Oʻzbekiston rassomlari asarlari xalqaro koʻrgazmalar va biennallarda namoyish qilinadi:

• Toshkent va Samarqandda oʻtkaziladigan xalqaro sanʼat koʻrgazmalari, shuningdek, Venetsiya biennali kabi yirik global tadbirlar oʻzbek rassomlarini xalqaro auditoriya bilan tanishtiradi.¹⁸

• Ushbu koʻrgazmalar orqali milliy motivlar, qadimiy naqshlar va zamonaviy talqin keng jamoatchilikka yetkaziladi.

Yosh rassomlar Oʻzbekiston sanʼatining kelajagi hisoblanadi va ularning xalqaro maydondagi tajribasi milliy sanʼat merosini saqlash, zamonaviy badiiy yondashuvlarni qoʻllash hamda global sanʼat jarayonlariga integratsiyalanishda muhim ahamiyatga ega.¹ Yosh rassomlar oʻz asarlarini xalqaro koʻrgazmalarda, biennallarda va festivallarda namoyish etadi.²

• Bu ularni global auditoriya bilan tanishtiradi va oʻzbek sanʼatining xalqaro maydondagi tan olinishini taʼminlaydi.

• Koʻrgazmalar orqali yosh rassomlar boshqa madaniyatlar bilan muloqot qilgan holda oʻz ijodiy yondashuvlarini boyitadi.

• Masalan, Toshkent, Samarqand va Buxoro shaharlarida oʻtkaziladigan xalqaro sanʼat festivallari yosh rassomlarning professional rivojlanishiga xizmat qiladi.³

Zamonaviy sanʼat maktablari va universitetlarda yosh rassomlar uchun innovatsion pedagogik metodlar joriy etilgan:

1. ¹⁸ Koʻrgazmalar va onlayn platformalar oʻzbek rassomlarini xalqaro auditoriya bilan tanishtiradi.

• Eksperimental laboratoriyalar: rang, material va tekstura bilan tajriba qilish imkonini beradi.

• Interfaol master-klasslar va seminarlar: ijodiy fikrlashni rivojlantiradi va yosh rassomlarni xalqaro san'at jarayonlariga tayyorlaydi.

• Raqamli san'at va multimedia: yosh rassomlar xalq motivlarini modern talqin qilib, global tendensiyalarga moslashtiradi.

Yosh rassomlar xalqaro maydonda quyidagi yo'nalishlarda o'z tajribasini rivojlantiradi:

• Multikulturalizm va madaniyatlararo muloqot: boshqa xalqlarning san'ati bilan integratsiya qilgan holda milliy motivlarni yangicha talqin qiladi.

• Virtual va onlayn platformalar: san'at asarlarini global auditoriyaga yetkazadi va xalqaro tan olinish imkonini yaratadi.

• Innovatsion texnologiyalar: raqamli grafik, 3D va interfaol asarlar orqali xalq motivlarini modern talqin qiladi.

Yosh rassomlarning xalqaro tajribasi O'zbekiston san'ati uchun nafaqat ijodiy rivojlanish, balki milliy motivlarni global san'at jarayoniga integratsiyalashishning asosiy vositasi hisoblanadi. Ko'rgazmalar, festival va onlayn platformalar yosh rassomlarga o'z ijodini global maydonda namoyish qilish imkonini beradi, milliy o'zlikni saqlagan holda zamonaviy badiiy yondashuvlarni qo'llashga rag'batlantiradi. Yosh rassomlar ustozshogird an'anasi va innovatsion pedagogik metodlar yordamida milliy motivlarni modern talqin qiladi.

• Ko'plab yosh rassomlar xalqaro platformalarda o'z asarlarini namoyish qilib, global san'at tendensiyalarini o'rganadi.

• Interfaol laboratoriyalar, multimedia va raqamli san'at yordamida ular o'z ijodiy salohiyatini rivojlantiradi.

O'zbek san'ati xalqaro maydonda boshqa madaniyatlar bilan integratsiyalashgan holda:

• Milliy qadriyatlarni saqlaydi va ularni zamonaviy badiiy shaklga moslashtiradi.

• Xalqaro hamkorlik orqali yangi ijodiy yondashuvlar va texnologiyalarni o'zlashtiradi.

• Global auditoriya bilan muloqot qilish orqali o'zbek san'atini yanada kengaytiradi.

Raqamli texnologiyalar va virtual ko'rgazmalar o'zbek san'atini xalqaro maydonga olib chiqishda muhim rol o'ynaydi:

• Virtual galereyalar va onlayn festivallar orqali asarlar global auditoriyaga yetkaziladi.

• Bu yosh rassomlarga milliy motivlarni modern talqin qilish va xalqaro tan olinish imkonini beradi.

O'zbekiston san'ati xalqaro maydonda nafaqat milliy merosni aks ettiruvchi, balki zamonaviy va global san'at jarayonlariga integratsiyalashgan tizim sifatida faol ishtirok etadi. Xalqaro ko'rgazmalar, festivallar va onlayn platformalar orqali o'zbek rassomlari

global san'at jarayoniga kirib, milliy o'zlikni saqlagan holda yangi innovatsion badiiy talqinlarni yaratadi.

Xulosa. Madaniyatlararo integratsiya O'zbek san'ati uchun milliy merosni saqlash, zamonaviy ijodiy yondashuvlarni qo'llash va xalqaro maydonda tan olinishga xizmat qiladi. Milliy motivlar, modern talqin va innovatsion pedagogik metodlar yosh rassomlarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi. Shunday qilib, o'zbek san'ati xalqaro maydonda milliy qadriyatlarni aks ettiruvchi, zamonaviy va global jarayonlarga integratsiyalashgan san'at tizimi sifatida shakllanmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. G'ulomov A., O'zbekiston tasviriy san'ati tarixi, Toshkent, 2015.
2. Xudoyberdiyev T., Zamonaviy o'zbek rassomchiligi, Toshkent, 2018.
3. Karimova L., Innovatsion metodlar zamonaviy san'at ta'limida, Samarqand, 2021.
4. Tursunov D., Ustoz-shogird an'anasi va badiiy pedagogika, Toshkent, 2017.
5. Rahmatov N., Tasviriy san'at nazariyasi, Toshkent, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-5980-son qarori, 2020.